

# BIBSYS/NYTT

ET NYHETSBLAD FRA BIBSYS / NR. 1 / JUNI 2012

- / Fremtidens BIBSYS – hvilken strategi skal vi velge?
- / Virtuell markeds plass
- / Workshop om nytt biblioteksystem



# / Innhold

Fremtidens BIBSYS – hvilken strategi skal vi velge? .....	3
Virtuell Markeds plass .....	5
Pris for beste mastergradsoppgave innen kunnskapsorganisasjon 2011 .....	6
Møte i SVUC .....	8
Workshop om nytt biblioteksystem .....	10
Ny lenketjener for Portalkonsortiet .....	12
Spørsmål .....	15

# / Fremtidens BIBSYS

## – hvilken strategi skal vi velge?

BIBSYS er midt i arbeidet med å anskaffe fremtidens biblioteksystem. Men den fremtiden er ikke lengre unna enn at vi må diskutere hva BIBSYS skal være etter at det systemet settes i drift. Denne artikkelen inneholder flere spørsmål enn svar.

**Seunn Smith-Tønnessen/styreleder BIBSYS**



Styret utarbeidet i 2011 en langtidsplan for 2012 til 2015. Dette er et viktig grunnlagsdokument for det strategiarbeidet som settes i gang nå. Strategien må konkretisere de

utfordringene langtidsplanen trekker opp.

BIBSYS vedtekter sier i § 1 at «BIBSYS er opprettet for at universiteter og høyskoler skal sikres gode og kostnadseffektive bibliotek-tjenester gjennom samarbeid om bibliotek-faglige fellessystemer».

Det er naturlig å starte strategidiskusjonen der, med kjernekompetansen i dagens BIBSYS både med hensyn på kundegruppe (UH-institusjonene og nå også Nasjonalbiblioteket) og tjenester. Kjernekompetansen vil sannsynligvis være nær kjernen også i den nye strategien.

For å sitere langtidsplanen: «For å sikre godt integrerte og kostnadsoptimale løsninger må BIBSYS videreutvikle rollen og samspillet med UH-sektoren, Nasjonalbiblioteket og andre statlige aktører. Det er et mål at nye tjenester har et bredest mulig nedslagsfelt. Gjennom synergieffekter skal tjenestetilbudet utvides uten at kostnadene øker tilsvarende.»

Styret har bedt om at det gjennomføres en SWOT-analyse som ett utgangspunkt for å legge opp strategidiskusjonen. Ved å se på sterke og svake sider, trusler og muligheter får vi et bilde av hva som bør følges opp i ny strategi.

En strategidiskusjon for BIBSYS må involvere mange. Helt selvsagt er det å spørre studenter, forskere, medarbeidere og ledere i UH-bibliotekene og UH-institusjonenes ledere om deres synspunkter og behov for tjenester. Og tilsvarende er Nasjonalbiblioteket en viktig samtalepartner.

Men mange flere er opptatt av (burde være opptatt av?) BIBSYS strategidiskusjon. Styret har bedt om at det utarbeides en oversikt over «omgivelsene», hvem er våre interessenter, stakeholders og organisasjoner vi har grenseflater mot? CRISTIN, Uninett, Samordna Opptak, FS, UHR og UHR-utvalg som bibliotek, forskning, administrasjon - og sikkert flere. Kunnskapsdepartementet er og en selvsagt part i diskusjonen.

Hvor skal vi ende hen etter den diskusjonen? Mitt utgangspunkt er at de tjenestene vi tilbyr skal være verdiøkende for våre samarbeidspartnere. Vi vil ikke dublere tjenester som allerede finnes, med mindre dette åpenbart er mer kostnadseffektivt for våre samarbeidspartnere. Vi skal ha løsninger som hindrer dobbeltarbeid i institusjonene og for den enkelte forsker, student eller bibliotekmedarbeider.

Grunnleggende spørsmål er: Hvordan er fremtidens bibliotekstjenester? Hva trenger forskerne og studentene i sitt arbeid – særlig innenfor tjenester som lagring og gjenfinning av data, og foredlede data som bøker, artikler og digitale medier?

Og videre: Skal BIBSYS bare tenke bibliotek? Kan vi bruke systemkompetansen på andre områder? KD oppnevner i disse dager et arkitekturråd, vil dette avdekke oppgaver der BIBSYS kompetanse bør anvendes? Hvordan skal grenseflatene mot for eksempel CRISTIN og Uninett være?

Det kan bli mange spennende diskusjoner av disse momentene, og jeg ser frem til den prosessen vi skal gjennom.

BIBSYS har vært en pioner siden 1972. Det er en tradisjon jeg gjerne er med på å videreføre!



# / Virtuell Markeds plass

Gunvald Strømme/BIBSYS

Mye vann er rent i havet siden vi presenterte ideen bak den virtuelle markeds plassen på BIBSYS Brukermøte for to år siden. Å få de tre aktuelle aktørene (hvor BIBSYS utgjør en aktør) til å spille på lag samtidig, har vist seg å være vanskeligere rent administrativt enn teknisk. Det var derfor velkomment at NTNU-Universitetsbiblioteket fikk tatt initiativ til en ny runde i fjor høst. Dette initiativet har ført til at det etterhvert begynner å skje noe også på den tekniske siden.

Vi er nå kommet i gang med å utvikle tjenester for datautveksling mellom innkjøpssystemet (Basware) og BIBSYS Biblioteksystem. Den første tjenesten er allerede satt i drift. Det dreier seg om en tjeneste som gjør det mulig å innhente aktuelle avdelings- og samlingskoder fra Biblioteksystemet til innkjøpssystemet. Dette gir mulighet til å velge riktig avdelings/samlingskode ved bestillinger i innkjøpssystemet.

Neste trinn vil være å lage tre nye tjenester. En første tjeneste oppretter ny dokumentpost i Bibliotekbasen når bestillingen er sendt fra innkjøpssystemet. En annen tjeneste oppdaterer dokumentposten med opplysninger om purringer foretatt fra innkjøpssystemet og en tredje tjeneste oppdaterer dokumentstatus når eksemplaret blir mottatt (eller ev. ikke kan leveres). Planen er at vi leverer disse tre tjenestene i løpet av sommeren 2012.

Når disse tjenestene er tatt i bruk av innkjøpssystemet, vil dagens behov for dobbeltregistrering ved bestilling falle bort. Bestilling foretas i innkjøpssystemet og Biblioteksystemet oppdateres automatisk.

# / Pris for beste mastergradsoppgave innen kunnskapsorganisasjon 2011

Asbjørn Risan/BIBSYS

Mariann Mathisen mottok på BIBSYS Brukermøte, under det 73. norske bibliotekmøtet i Stavanger, BIBSYS Stipend for 2011 for beste mastergradsoppgave innen kunnskapsorganisasjon. Hun mottok prisen for oppgaven med tittelen: *Kvalitet på kunnskapsoppsummeringer i helsetjenesten : en evaluering av søkestrategier i systematiske oversikter fra det internasjonale Cochrane-samarbeidet.*

Mathisen har en cand. mag.-grad fra Universitetet i Oslo med blant annet engelsk og lingvistikk, og havnet litt tilfeldig i bibliotekaryrket, mest fordi det fremsto som et trivelig yrke.



Vi har stilt prisvinneren noen spørsmål og noe av det første vi lurte på var:

Hva var motivasjonen for å ta mastergrad, og hvorfor valgte du å fokusere på kunnskapsorganisasjon?

«Da jeg begynte på mastergraden, jobbet jeg på et lite fagbibliotek hvor vi bare var to ansatte og trengte derfor litt faglig påfyll. Jeg mener kunnskapsorganisering og gjenfinning tilhører kjernevirksomheten i bibliotekfagene. Meningen var å ta flest mulig fag innen denne emnekretsen, men det ble av ulike årsaker bare ett, Gjenfinningssystemer og gjenfinningsmetoder, i tillegg til oppgaven.»

Kan du oppsummere kort hva bakgrunnen for oppgaven var og hvorfor du valgte dette temaet?

«Jeg har jobbet i helsefaglige bibliotek siden 1995, og i hele denne tiden har det vært fokus på bruk av metoden kunnskapsbasert praksis (KBP), for å øke kvaliteten i helsetjenesten. Sentralt i KBP står den systematiske oversikten, som er en oppsummering av den beste tilgjengelige forskningsbaserte kunnskapen om et tema. Det som skiller en systematisk oversikt fra den tradisjonelle oversiktsartikkelen, er det systematiske søket. Kvaliteten på søket er

Ønsker du å arbeide videre med det du kom frem til i oppgaven?

«Ja, jeg kunne gjerne tenke meg å arbeide videre med det jeg kom fram til i oppgaven. Det var mange ubesvarte spørsmål som det hadde vært spennende å se nærmere på.»

Hvilken effekt har det for deg at du fikk denne oppmerksomheten fra BIBSYS?

«Det er naturligvis hyggelig og faglig inspirerende å få anerkjennelse for det arbeidet man har gjort, men det har også gitt meg mulighet til å sette fokus på et tema jeg synes er viktig, nemlig bibliotekarens bidrag ved oppsummering av forskning. Jeg vet at flere, også i bibliotekmiljøet, mener at sluttbruker bør søke selv.

Tidligere var det bibliotekarer som søkte, men med bedre brukergrensesnitt begynte de fleste å søke selv, og bibliotekarer har i lengre tid jobbet mest med å undervise i søking. Med KBP har det imidlertid blitt større fokus på kvaliteten på søket, og søking har derfor igjen blitt bibliotekarens oppgave. Jeg tror vi kan bli mer ettertraktet på arbeidsmarkedet og mer

synlige på arbeidsplassen, hvis vi har en større grad av spesialkompetanse på noen områder, og i dag er det stor etterspørsel etter bibliotekarer som har spesialkompetanse i søking.»

Motivasjonen til BIBSYS er at vi ser viktigheten av å bidra til faglig vekst, og vi ønsker derfor å motivere til gode resultater og på denne måten være med på å styrke kompetansen til morgendagens bibliotekarer. Vi mener at Mariann Mathisen bidrar til dette på en god måte ved å ha levert en dyptgående og faglig sterk mastergradsoppgave.

Oppgaven ligger tilgjengelig for nedlastning i Høgskolen i Oslo og Akershus' åpne publiseringsarkiv: <https://oda.hio.no/jspui/handle/10642/1138>

# / Møte i SVUC

Gunvald Strømme/BIBSYS

BIBSYS arrangerte torsdag den 31. mai og fredag den 1. juni det årlige møtet i SVUC, Scandinavian Virtual Union Catalogue. SVUC er et uformelt samarbeidsorgan for bibliotekrelaterte spørsmål i Norden <http://www.nationallibrary.fi/libraries/svuc.html>. Møtet gikk over to dager, og alle de nordiske landene var representert og kunne gi et innblikk i hva som hadde skjedd innen sektoren i hvert enkelt land siden forrige møte.

Av tema som ble berørt og diskutert kan nevnes

- Utvikling av sluttbrukerverktøy
- Bruk av e-ressurser, lisensiering og åpen tilgang
- Migrering av katalogposter til WorldCat
- Nasjonalbibliografier
- Deltakelse i The European Library og Europeana
- Nasjonale portaler

BIBSYS v/Hege Johannessen holdt også en presentasjon om BIBSYS Brage og konsortiet. Denne fanget interesse og det kom mange oppfølgingsspørsmål fra deltakerne.

Selv om SVUC-møtene er uformelle og uforpliktende, gir de en mulighet til å utveksle nyttige erfaringer og avdekke områder som kan være aktuelle for et tettere nordisk samarbeid.

Mellom møtene ble det også tid til sosialt samvær. Deltakerne fikk se Afghanistan-utstillingen i Vitenskapsmuseet og torsdag kveld var alle samlet til en hyggelig middag hvor praten gikk livlig.

Neste års SVUC-møte vil bli avholdt i København.





**Venstre rekke:** Sveinbjörg Sveinsdóttir (Island), Maria Hedenström (Sverige), Minttu Hurme (Finland), Nina Hyvönen (Finland), Marja Haapalainen (Sverige), Jonny Edvardsen (Nasjonalbiblioteket). **Midtre rekke:** Miriam Säfström (Sverige), Hege Johannessen (BIBSYS), Per Mogens Petersen (Danmark). **Høyre rekke:** Gunvald Stromme (BIBSYS), Roy Gundersen (BIBSYS), Hilde Høgås (Nasjonalbiblioteket), Tommy Schömacker (Danmark), Jan Egil Garshol (BIBSYS), Maria Kadesjö (Sverige).

# / Workshop om nytt biblioteksystem

Ingrid Mogset/BIBSYS

Den 22.-24. mai arrangerte BIBSYS workshop, hvor 21 deltakere fra 11 ulike institusjoner var samlet for å diskutere nytt biblioteksystem.

Tre ulike faggrupper så på funksjonaliteten som finnes så langt i det nye systemet i følgende moduler: Utlån, E-ressurser og OCLCs sluttbrukerverktøy WorldCat Local.

Målet for workshopen var å evaluere nytt biblioteksystem opp mot bibliotekenes behov. Gruppene oppdrag var å skrive en rapport som beskriver styrker, svakheter og mangler i systemet.

Den første dagen fikk deltakerne opplæring i systemet og informasjon om prosjektet. Resten av tiden ble brukt til utprøving av systemet og skriving av rapport. Personer fra BIBSYS var med i alle gruppene og sto for opplæringen og svarte på spørsmål underveis. Alle gruppene

hadde en leder med særlig ansvar for framdrift og fokus i arbeidet.

Engasjerte deltakere bidro til en vellykket workshop. Flere satte pris på å få jobbe sammenhengende med en oppgave og få diskutere med likesinnede underveis. Det ble også tid til felles middag en av kveldene, og det fine vårværet ga en trivelig ramme rundt arrangementet.

Alle gruppene har levert rapport til BIBSYS. Kort oppsummert mener Utlånsgruppen at systemet dekker de grunnleggende behovene innenfor utlån, men med noen forbehold. Innenfor WorldCat Local og E-ressurser må flere funksjoner på plass før disse modulene dekker behovene for alle institusjoner.

Resultatet av gruppenes arbeid vil bli nyttig i det videre arbeidet med ett nytt biblioteksystem.



Foto: BIBSYS

1. rad f.v.: Nils Klitkou, NB, Elise Valseth, HiOA, Elsa Ytterland, BIBSYS og Hilde Dahlberg, NB.
2. rad f.v.: Anette Munthe, UBO, Tone Bøgh, UBO, Regina Kufner Lein, UBB, Fredrik Juell UBO, Grete Espeland, HiST, Vidar Iversen, NB, Katrine Aronsen, NTNU UB, Eva Karin Gjuvsland UBB, Klaus Jøran Tollan HiG.
3. rad f.v.: Antia Hagen, NTNU UB, Sarah Loftheim HH, Grete Overvåg UBTØ, Bjørn Olav Schancke UBTØ, Marit Gunn Vikan, NTNU UB, Terje Engdahl HiOA, Bjørn Vangen, Nobelinstittuttet.

Kristian Seterås fra Fiskeridirektoratet og Stephen Olsson fra UBB var ikke til stede da bildet ble tatt.

# / Ny lenketjener for Portalkonsortiet

Asbjørn Risan/BIBSYS

## Ny lenketjener

Høsten 2011 gikk medlemmene i Portalkonsortiet over til en lenketjener levert av OCLC. Det var en del problemer i innkjøringsfasen og etter hvert viste det seg at etterspurt/forventet funksjonalitet ikke ble levert. Derfor bestemte BIBSYS i mai, i samråd med styret for Portalkonsortiet, å gå tilbake til lenketjeneren fra TDNet inntil videre.

Hovedfunksjonen til lenketjeneren er å motta forespørsler i henhold til OpenURL-standarden, og tilby fulltekst, lokaliseringsinformasjon eller bestillingsfunksjon avhengig av brukerens rettigheter og dokumentets status.

Endelig avtale med TDNet ble godtatt 16. mai og både TDNet og BIBSYS begynte da arbeidet med å legge til rette for og tilpasse systemene for et skifte av lenketjener.

## Beholdningsinformasjon

I juni begynte vi å eksportere oppdatert beholdningsinformasjon og TDNet la denne inn i sine systemer.

Grovt sett kan beholdningsinformasjon deles inn i 3 grupper:

- Fullpakker: statiske pakker fra leverandøren
- Custom-/part-pakker: varierende tittelutvalg for hver institusjon
- Direkte titler: titler som ikke tilhører en pakke

Pr 8. juni har TDNet importert beholdning for fullpakkene. Etter planen skal beholdning for custom- og part-pakker importeres i løpet av uke 24, mens den resterende beholdningen skal importeres i uke 25. Dette innebærer at fullstendig beholdning skal være på plass innen 25. juni.

Parallelt med importarbeidet har TDNet eksportert beholdningsinformasjonen til Google Scholar. Den 6. juni fikk vi beskjed om at de første lenkene (fullpakker) var på plass i Google Scholar. Lenkene blir vist med lenketeksten «BIBSYS eText».



### Endringer og support

Som en følge av skifte av lenketjener vil det bli noen endringer i skjermbildene når man klikker på en BIBSYSx-knapp eller lignende. Vi avventer at mer av beholdningen skal være lastet opp i lenketjeneren, før endringen i skjermbildene settes i drift. Dette vil være på plass innen kort tid.

Skiftet av lenketjener innebærer at feilmeldinger og endringsforslag knyttet til løsningen fra OCLC ikke lenger er relevante og vil bli avvist. Kun endringsforslag og andre henvendelser som har relevans for den nye lenketjeneren vil bli behandlet.

Eventuelle problemer, utfordringer og spørsmål om den nye lenketjeneren sendes på vanlig måte til BIBSYS Brukerstøtte eller via BIBSYS Meldingssystem.

### Google Scholar

Brukerne vil bli gjenkjent og få lenker i Google Scholar basert på IP-adresse. IP-adressene til alle institusjonene er meldt inn basert på informasjonen som er registrert på denne nettsiden: <http://www.bibsys.no/svuc/bibsysinst.xml>. Hvis en bruker ikke blir gjenkjent, sjekk først om IP-adressen er korrekt registrert. Du kan melde inn endringer i IP-adresser her: <http://www.bibsys.no/norsk/produkter/ask/domenenavn.php>

Hvis brukeren befinner seg utenfor campus kan man ved hjelp av VPN få de samme tilgangene som på campus. Det er også mulig å lagre bibliotektilknytning i egen Googlekonto. Logg på Google Scholar og velg innstillinger/settings --> Library links. Søk på «BIBSYS» og velg dette alternativet.





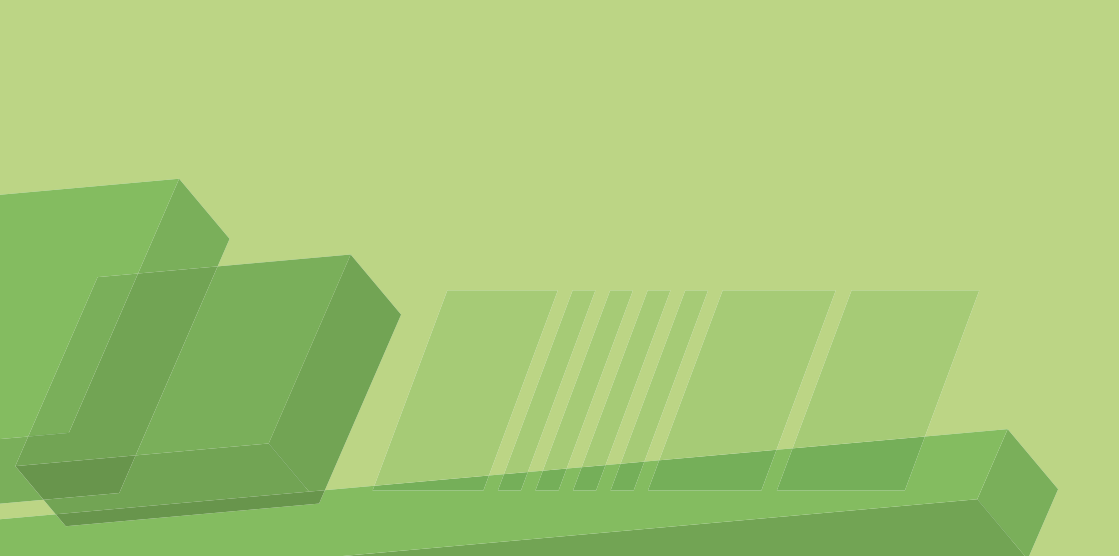
## / Sommer-quiz

1. Har noen norsk film vunnet Oscar?
2. Hvem sa: «En ekspert er en person som har gjort alle feil som er mulig innen et begrenset felt»?
3. De to første sifrene i objektidet angir de to siste sifrene i det årstallet objektidet ble opprettet. Hvilket årstall fra forrige århundre er det tidligste som forekommer i et objektid?
4. Hva heter verdens nest høyeste fjell?
5. Hvilken amerikansk skuespiller omkom 30. september 1955?
6. En kjent britisk rockegitarist har også en PhD i astrofysikk. Hvem er det?
7. Hva forbinder vi med Tjorven og Båtsmann?
8. Hvor mange engelske tommer er det i en yard?
9. I hvilket litterært verk kan vi lese om Høg, Jamhøg og Tredje?
10. Hvem var førstemann over 100m i skihopp?
11. Når forekom den siste totale solformørkelsen i Norge?
12. En kran kan fylle et kar på 1 time. En annen kran kan fylle samme kar på 30 minutter. Hvor lang tid tar det å fylle karet med begge kranene samtidig?

Riktige svar sendes på epost til: [support@bibsys.no](mailto:support@bibsys.no), innen 30. juni.

Vi trekker ut en vinner blant de riktige besvarelsene, og vedkommende får en overraskelse i posten.

*Lykke til!*



# // VI GJØR KUNNSKAP TILGJENGELIG //

## **BIBSYS**

POSTADRESSE / 7491 Trondheim

TELEFON BRUKERSTØTTE / 958 24 000

TELEFON ADMINISTRASJON / 902 54 000

E-POST / [firmapost@bibsys.no](mailto:firmapost@bibsys.no)

BIBSYS-nytt er et nyhetsblad for brukere  
av BIBSYS' produkter og tjenester.

UTGIVER / BIBSYS v/Frode Arntsen, direktør

ANSVARLIG REDAKTØR / Maria Sindre Bjelke

REDAKTØR / Margit Wagnild

LAYOUT / HK